

СТАНДАРТНІ ФРАЗИ ДЛЯ СПІЛКУВАННЯ НА МОРІ У РОЗРІЗІ ВИВЧЕННЯ МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

STANDARD MARITIME COMMUNICATION PHRASES IN THE LIGHT OF MARITIME ENGLISH LEARNING

Дослідження спрямоване на розкриття шляхів практичної імплементації стандартних фраз спілкування на морі (далі – SMCP) у навчальний процес студентів старших курсів.

Стаття звертає увагу на дві ключові проблеми вивчення SMCP у сучасних реаліях викладання морської англійської мови: відсутність ґрунтовного систематичного підходу до вивчення й повторення SMCP та необхідність самостійного створення аутентичних контекстів активації, закріплення й вживання SMCP.

Проаналізувавши SMCP на лексичному та синтаксичному рівнях мовної структури, було встановлено, що мовленнєві шаблони структуризації SMCP передусім націлені на чітке донесення інформації. Реалії праці морських офіцерів та необхідність швидко реагувати на ситуації зумовили певне нівелювання загальними лексико-граматичними особливостями морської англійської мови (відсутність синонімічного ряду, ігнорування артиклів, службових дієслів, особових займенників, домінування означено-особових типів речень та ін.).

У ході дослідження автори дійшли висновку, що SMCP слід викладати системно, презентувати в оригінальному контексті, пов'язаному з морською індустрією, та закріплюватись у руслі комунікативного підходу, який фокусується більше на мовленнєвих актах, ніж на граматичних одиницях, дозволяючи відтворити в аудиторії наближену до реальної атмосферу спілкування на морі.

У статті детально розглянуто найпродуктивніші вправи для часткового й повного виходу в мовлення, направлені на формування навиків правильності вимови та вільного спілкування із залученням SMCP.

Новизна дослідження полягає у розкритті методичних рекомендацій щодо вивчення SMCP на заняттях з морської англійської мови, заснованих на власному багаторічному досвіді. Крім того, автори статті демонструють прийоми власної розробки з ефективного використання контрольованих й напівконтрольованих вправ, а також тактики для системного повторювання SMCP за сучасних умов викладання.

Ключові слова: стандартні фрази спілкування на морі, морська англійська мова, кому-

нікативний підхід, професійно-орієнтована комунікативна компетенція.

The research is aimed at revealing the ways of practical implementation of standard maritime communication phrases (hereafter – SMCP) into the educational process of senior students. The article draws attention to the two key problems of the SMCP learning in the modern realities of Maritime English teaching: the lack of thorough systematic approach for the SMCP learning and repeating, and the need to create independently authentic contexts of the SMCP activation, consolidation and use.

Having analyzed the SMCP at the lexical and syntactic levels of the language structure, we came to conclusion that the speech patterns of the SMCP structuring are primarily aimed at the clear delivery of information. The realities of the maritime officers' work and the need to respond urgently to situations has led to a certain leveling of general lexical and grammatical features of Maritime English (absence of synonyms, neglect of articles, notional or link verbs, personal pronouns, dominance of definite-personal types of sentences, etc.).

In the study the authors have concluded that the SMCP should be taught systematically, presented in an original context related to the maritime industry, and consolidated within a communicative approach. Being focused more on speech acts than on grammatical units, it aims at reproduction of the atmosphere maximum close to the real conditions of real communication at sea.

The article presents in detail the most productive exercises for partial and full speech, aimed at forming the skills of accurate pronunciation and fluent communication using the SMCP.

The novelty of the research is in revealing the methodological recommendations for the SMCP study within Maritime English classes, based on years of experience. In additions, the authors of the article present techniques of their own development for effective use of controlled and semi-controlled activities, as well as for systematic repetition of the SMCP under modern teaching conditions.

Key words: Standard Maritime Communication Phrases, Maritime English, communicative approach, professionally oriented communicative competence.

УДК 811.111'27:656.61

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.41>

Федорова О.В.,

канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови
з підготовки морських фахівців
з скороченою програмою
Херсонської державної
морської академії

Піндосова Т.С.,

канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови
з підготовки морських фахівців
з скороченою програмою
Херсонської державної
морської академії

У сучасну цифрову епоху нові технології, такі як штучний інтелект, робототехніка та віртуальна реальність, впроваджують інновації у морській галузі з метою зменшити взаємодію людини та машини за допомогою дистанційно керованих завдань і процесів, які мають відобразитися на безпеці судна і персоналу, зменшенні витрат та збільшенні прибутку. При цьому людина незмінно залишається в центрі прийняття критичних рішень; її професійна компетентність, здатність виважено

реагувати на ситуацію, лаконічно спілкуватися і передавати данні, використовуючи морську термінологію та стандартні фрази спілкування – всі ці аспекти залишаються у фокусі уваги морської індустрії та морської освіти.

Стандартні фрази спілкування на морі (далі – SMCP) є «набором ключових фраз англійською мовою, які підтримуються міжнародним співтовариством для використання на морі та розроблені Міжнародною морською організацією (далі – ІМО)»

[1]. Вони були впроваджені у морську індустрію для охоплення найважливіших сфер зовнішнього спілкування (судно з судном і судно з берегом) та спілкування на борту з метою сприяння більшій безпеці навігації [2]. Це передусім пов'язано з проблемою мовних бар'єрів та непорозумінь, що можуть спричинити нещасні випадки. Так, людський фактор під час комунікації може проявлятися у невідповідному рівні SMCP компетенції між відправником повідомлення і одержувачем, наявності акценту / діалекту, етнічних та культурних особливостях мовлення, недоліках в освіті й навчанні, емотивно-психічному стресі, перешкодах зі сторони робочого середовища тощо [3]. Таким чином, питання вивчення стандартних фраз спілкування на морі є актуальним і потребує детального дослідження у світлі сучасної морської освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні декілька декад закордоном було створено ряд електронних курсів та програмного забезпечення задля формування SMCP компетенцій у майбутніх морських фахівців. На зміну класичним теоретичним матеріалам з можливим аудіо рядом прийшли інтерактивні курси з вправами різного формату (Marinesoft Maritime English Training) на базі цифрових освітніх середовищ, можливістю залучення відео матеріалів до кожної теми (SECMA – System for the detection and evaluation of human errors in maritime communications) та запису власного голосу задля самоперевірки на відповідність (Safe Sailing SMCP Training for Seafarers).

Проаналізувавши досвід провідних зарубіжних вчених [3, 4, 5, 6] з впровадження SMCP до навчальних програм, вважаємо, що складнощі у вивченні стандартних фраз спілкування на морі пов'язані з форматом їх презентації [2], а саме деконтекстуалізованістю. Реальна послідовність подій, схожа на сценарій, не могла бути збережена протягом усього збірника, хоча обране розташування кожної фрази не є просто випадковим вибором. Це зумовлює необхідність викладачів контекстуалізувати ці фрази у відповідних аутентичних ситуаціях та сценаріях для точного розуміння й правильного відтворення студентами в подальшому. Самостійне створення інтерактивних завдань, пошук та розробка оригінальних контекстів для кожної теми є одним зі складних викликів перед викладачами морської англійської мови.

Крім того, слідом за В. Кудрявцевою та І. Швецовою [7] вважаємо, що основною **проблемою** імплементації SMCP до навчального процесу є відсутність ґрунтовного системного підходу до їх вивчення й повторення. Найчастіше усього стандартні фрази входять до змісту навчального плану лише за темами, окресленими підручником. Проте, не кожна тема з морської англійської мови має відповідний набір SMCP. Відповідно, їх

вивчення є дуже обмеженим, а на повторення взагалі не виділено годин.

Дослідження ґрунтується на думці, що SMCP слід викладати системно та вивчати в оригінальному морському контексті, впроваджувати за допомогою комунікативного підходу із залученням різноманітних сучасних засобів навчання мови, що створюють умови, наближені до реального морського середовища, а не вимагають від студентів просто запам'ятовувати і повторювати окремі фрази.

Метою статті є висвітлення шляхів введення SMCP у вивчення морської англійської мови на прикладі навчального процесу студентів старших курсів. Задля досягнення поставленої мети необхідно виконати ряд поставлених **завдань**: розкрити роль SMCP у підготовці майбутніх морських фахівців, розглянути особливості формування SMCP на різних рівнях мовної структури, проаналізувати сучасні прийоми навчання SMCP на практичних заняттях з морської англійської мови та узагальнити рекомендації щодо власного досвіду вивчення й повторення стандартних фраз спілкування на морі на прикладі студентів старших курсів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Багатомовні екіпажі є основою для підтримки безпеки сучасного судноплавства, а, отже, формування професійно-орієнтованої комунікативної компетенції є першочерговою задачею будь-якого закладу з вищої освіти, пов'язаного з морською індустрією. Саме підвищення безпеки судноплавства стало першою і базовою метою укладання IMO SMCP, і саме необхідність сприяти морським навчальним закладам у досягненні покладеної цілі призвело до стандартизації морської англійської мови до уніфікованих шаблонів, які в подальшому було інтегровано до навчального процесу.

Здатність розуміти та використовувати SMCP вимагається для дипломування вахтового офіцера відповідно до Міжнародної конвенції про підготовку, дипломування моряків і несення вахти [8]. Будь-яка навчальна програма з морської англійської мови повинна виносити SMCP на провідне місце, оскільки вони надають затверджені IMO стандарти для вербальної комунікації задля навігаційної безпеки, які повинні застосовуватися міжнародною спільнотою моряків.

SMCP є результатом багаторічного ретельного дослідження, як реагування на критичні ситуації (MAYDAY, PANPAN, SECURITE), так і на усі буденні операції на борту (отримання/надання дозволу, поради, зобов'язання, запиту, заборони, інформування про можливі ризики, регулярні навчання, звітування/ оповіщення про погодні умови тощо) [9, р. 2].

Ефективне спілкування багато в чому залежить від чіткості та простоти. Використання простої

SMCP термінології, яку можуть зрозуміти всі члени команди та інші навколишні судна, має вирішальне значення. Це сприяє взаєморозумінню та спрощує канали зв'язку, що підвищує ефективність і зменшує ризик помилок через непорозуміння. Незалежно від того, чи йдеться про звичайні маневри чи непередбачені виклики, стандартизовані фрази надають усім зацікавленим сторонам необхідні шаблони для ефективного спілкування та швидкого прийняття обґрунтованих рішень [10].

Щоб реально оцінити роль SMCP нами було проведено анонімне анкетування студентів старших курсів, які вже мають досвід роботи у сфері морської індустрії, стосовно ефективності використання стандартних фраз спілкування у морі під час рутинної роботи та у екстрених ситуаціях (табл. 1).

За результатами анкетування було оброблено 90 відповідей, з яких 52% вважають SMCP «Дуже ефективними», 33% – «Ефективними», 13% – «Достатньо ефективними» і лише 2% – «Неефективними». Ці данні вказують на високу зацікавленість та мотивацію студентів до вивчення стандартних фраз спілкування у морі, адже це на пряму пов'язано з їх професійними обов'язками.

За структурою збірник SMCP поділяються на дві частини [2]:

– частина А охоплює фрази для зовнішнього зв'язку, як того вимагає STCW 1978/95, Таблиця А-II/1, а також фрази, які застосовуються на борту суден під час розмов між лоцманами та командами на містку, як вимагає Правило 14. (4) Глави V Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі (SOLAS);

– частина Б охоплює подальші фрази на борту, які можуть допомогти морякам виконати інші основні вимоги щодо спілкування на судні.

Специфіка морської комунікації з її лаконічністю й змістовністю «висуває особливі вимоги до використання лексичних і граматичних засобів мови, побудови речень і структури самого висловлювання» [11, с. 101]. Мова, яка використовується в спілкуванні під час навігації в морі, на підходах до портів, водних шляхах і гаванях, а також на борту суден з багатомовними екіпажами, стандартизована у «робочі» лексичні одиниці з морської англійської або «закодована» [12]. Це зведення граматичного та ідіоматичного розмаїття англійської мови до спрощених функціональних шаблонів, кожен з яких несе власну прагматичну мету.

За результатами лексико-семантичного аналізу SMCP було виявлено ряд особливостей побудови фраз на лексичному рівні мовної структури:

– відмова від скорочених форм (*I am not ready to receive your message*);

– відсутність широкого синонімічного ряду (*I require... tug(s) / I require helicopter / I require ice-breaker assistance*);

– ігнорування особових займенників, артиклів, смислових дієслів або дієслів зв'язок (*My present speed 14 knots – mistake. Correction, my present speed 12, one-two, knots*);

– залучення латинізмів (*Proceed by yourself to area...*).

За результатами синтаксичного аналізу було виявлено наступні особливості формування SMCP на синтаксичному рівні мовної структури:

– домінування означено-особових типів речень (*Inform vessels in vicinity*);

– відсутність умовних типів речень;

– відображення лише однієї події у фразі, оформленої у реченні (*Visibility reduced by mist. Visibility decreasing*);

– наведення повних так/ні відповідей на запитання загального характеру (*Yes, you can land on deck / No, you cannot land on deck*);

– наведення альтернативних варіантів відповідей на спеціальні запитання (*What is wrong with pilot ladder? Pilot ladder has broken steps / Pilot ladder has loose steps / Pilot ladder has broken spreaders / Pilot ladder has spreaders too short / Pilot ladder too far aft*);

– формування «зчеплення» між питанням – відповіддю за принципом стилістичної фігури анади-позису (*What is latest tropical storm warning? Latest tropical storm warning is ...*) або, як її називають зарубіжні вчені, «замкнутої комунікації» (closed-loop communication) [12, 13, 10] задля досягнення більшої впевненості у правильності отриманої чи переданої інформації;

– означення маркерів повідомлень на початку речення (*ADVICE. Do not overtake vessel ahead of you*);

– повторення інформації з лексевою-підтвердженням наприкінці речення («understood», «well-received», «copy that») під час зовнішньої комунікації (*ADVICE. Do not overtake vessel ahead of you. – I will not overtake vessel ahead. Understood*).

Таким чином, структурні особливості формування SMCP чітко окреслені кінцевою метою їх

Таблиця 1

1	2	3	4	5
Зовсім неефективні.	Неефективні.	Достатньо ефективні.	Ефективні.	Дуже ефективні.
Ніколи не вживаю SMCP.	Рідко вживаю SMCP.	Час-від-часу вживаю SMCP.	Часто вживаю SMCP.	Постійно вживаю SMCP.

реалізації: вибір словникового запасу і структур речень підпорядковано тим умовам праці і викликам, які стоять перед морськими офіцерами, а саме необхідністю швидко реагувати на ситуацію та лаконічно доносити важливу інформацію.

Слідом за М. Лосі-Леон [14], П. Тренкнером [3], В. Кудрявцевою [7], І. Швецовою [7] та О. Фроловою [15], вважаємо, що вивчення SMCP є ефективним саме при залученні комунікативного підходу, використовуючи стандартні фрази спілкування на морі як «каркас», що у процесі навчання обростає різними методами й прийомами. Комунікативний підхід більше фокусується на мовленнєвих актах й вокабулярі, ніж на граматичних одиницях [16]. Саме комунікативний підхід дозволяє відтворити в аудиторіях наближену до реальної атмосферу спілкування на морі за допомогою відповідних ситуацій-каталізаторів, що провокують активне використання необхідних SMCP.

Модельний курс ІМО з морської англійської мови [17], побудований на засадах комунікативного підходу, пропонує гнучкі прийоми інтеграції SMCP у навчальний процес. Відповідно до курсу, студент повинен виконати серію контрольованих й частково-контрольованих вправ, щоб застосувати на практиці отримані знання, необхідні для виходу у вільне мовлення і, як результат, формування SMCP компетенцій.

Для формування *правильності вимови SMCP* використовуються контрольовані вправи таких видів [17]:

- вправи на повторювання (drills) (хорове, групове або індивідуальне повторювання за викладачем / аудіо записом, повторювання у «закритих» і «відкритих» парах);

- «зникаючі діалоги» (vanishing dialogues): за цієї вправи студенти повторюють декілька разів невеликий діалог із залученням SMCP, написаний на дошці. По черзі викладач витирає по одній репліці, а студенти мають відтворити діалог з пам'яті;

- «діалоги головоломки»: спочатку студенти відтворюють правильний порядок слів у реченнях, а потім логічну послідовність реплік у діалозі;

- «осмислені диктанти» (thinking dictations): студенти отримують невеликий текст або діалог, який містить помилки лексичного або граматичного характеру у використанні SMCP. Перший студент має диктувати другому відразу виправлений варіант цього тексту. Під час написання другий студент має осмислювати написане та підкреслювати ті слова або речення, які, на його думку, містять помилки. По завершенню студенти оцінюють й обговорюють написане;

- вправи на виявлення маркерів повідомлень;

- вправи на трансформацію повідомлень у SMCP: студенти отримують повідомлення, оформлені за допомогою розмовної англійської мови, і мають переробити їх у відповідні SMCP.

Найпоширенішими контрольованими вправами, які також можуть бути використані на електронних курсах, є: заповнення пропусків (fill in the gaps), множинний вибір (multiple choice), на відновлення порядку номінативних одиниць у фразі (rearrange the words in correct order), на відповідність (match the halves) та ін.

З огляду на те, що метою вивчення SMCP є формування навиків чіткого правильного спілкування, контрольованим вправам має приділятися особлива увага, адже саме ці вправи слугують основою для наступного етапу у формуванні SMCP компетенції.

Для формування навиків *вільного спілкування із залученням SMCP* використовуються напівконтрольовані вправи та вправи на вільне використання мови таких видів [17]:

- «керовані діалоги» (guided dialogues): за цієї вправи студенти мають якусь частину реплік з діалогу (лише початок, початок і кінець, середина і кінець) і їх завданням є відтворення повної розмови з її подальшою імітацією;

- «напівдіалоги» (half dialogues): студенти отримують діалог з репліками лише однієї особи і мають в парах відтворити розмову із залученням SMCP;

- діалоги з підказками: за цією вправою студенти отримують підказки або інструкції, оформлені розмовною англійською мовою, стосовно структури й наповнення діалогу. Вони мають в парах розробити й імітувати розмову, використовуючи відповідні SMCP;

- керовані рольові ігри (guided roleplays): студенти відтворюють розмову відповідно до сценарію з описом ситуації, інструкціями та заданими SMCP;

- рольові ігри на вільне спілкування (free roleplays): студенти відтворюють розмову без будь-якого сценарію чи інструкції, єдиною умовою є використання SMCP з теми.

Викладання SMCP повинно проводитися систематично відповідно до освітнього профілю навчального закладу, спеціальності майбутніх морських офіцерів та окреслених тем. В Україні вивчення SMCP не окреслене окремою дисципліною, а інтегроване у навчальну програму з морської англійської мови. Це означає, що стандартні фрази вивчаються у розрізі тем за навчальним планом. Основними недоліками такої практики є, по-перше, недостатня кількість годин, передбачених на вивчення SMCP, які, в кращому випадку, складають третину заняття. По-друге, обмеженість вибору вивчення стандартних фраз лише певними темами, деякі з яких взагалі не передбачають залучення SMCP, проте є важливими у формуванні професійно-орієнтованих комунікативних компетенцій майбутніх морських фахівців. Єдиним виходом з цієї проблеми є ґрунтовний перегляд

тем, що входять до навчального плану, та відбір SMCP, які є дотичними або частково до цих тем. На нашу думку, вивчення стандартних фраз спілкування на морі має бути включеним у вивчення кожної теми з морської англійської мови, щоб вважатися систематичним.

Проаналізувавши власний досвід введення SMCP до навчального процесу з викладання морської англійської мови на засадах комунікативного підходу, було виділено ряд *методичних рекомендацій*:

- доцільним є виділення цілого практичного заняття (а не лише його частини) для вивчення набору SMCP з певної теми;

- кількість фраз не має бути обтяжливою для студентів і в той же час їх має вистачити для відтворення оригінальної ситуації спілкування на морі за темою заняття;

- зміст фраз повинен мати чітку кореляцію з темою практичного заняття;

- заняття має бути побудоване за комунікативною моделлю “Presentation – Practice – Production” (для студентів молодших курсів) або “Engage – Activate 1 – Study – Activate 2” (для студентів старших курсів), де хоча б декілька фраз з теми або усі з’являються в рамках аутентичного контексту (зовнішня розмова через радіо-комунікаційне обладнання або тет-а-тет комунікація на судні) на етапі “Activate 1”, усі фрази за темою заняття закріплюються за допомогою контрольованих й напівконтрольованих вправ на етапі “Study” та використовуються у вільному мовленні на етапі “Activate 2”;

- вправи з повторювання (drills) мають проводитись у різних форматах (групове, парне, індивідуальне) із залученням аудіо / відео матеріалів,

а на їх закріплення необхідно відводити достатньо часу;

- типи вправ на вихід у вільне мовлення мають бути структуровані у логічному порядку з ефектом зменшення «контролю» з боку викладача: “half dialogues” (половина реплік присутня) → “guided dialogues” (присутня лише частина діалогу, наприклад, кілька реплік напочатку або всередині розмови) → “guided roleplay” (рольова гра відбувається за окресленим сценарієм, певними даними з таблиці чи чек-листа) → “free roleplay” (єдиною умовою є використання вивчених стандартних фраз);

- відбір або розробка контексту для вивчення SMCP має базуватися на аналізі проблемних ситуацій і поведінці людей, які опинилися у цій ситуації, бути уявним або реальним, провокувати студентів до дискусії.

У процесі викладання SMCP для студентів старших курсів було розроблено ряд додаткових вправ різних типів, які продемонстрували свою ефективність:

- контрольована вправа на аналіз змісту фрази за категоріями таблиці (табл. 2), що використовується на етапі “Study”, сприяє закріпленню та осмисленому використанню SMCP;

- контрольована вправа на розпізнавання SMCP за рисунком 1. Крім того, ця ж вправа може бути базою для подальшого часткового (наприклад, “Justify your choice”) або повного виходу у вільне мовлення, коли студентам пропонується відтворити розмову відповідно до одного з малюнків (наприклад, “Role play the conversation using the pictures”);

- напівконтрольована вправа на обговорення проблем / порушень / недоліків на рисунку 2

Таблиця 2

SMCP	Message Marker	Mode of communication	Subject of communication	Aim of communication
– Where is fire?	Question	External communication	Distress communication	Informing about fire onboard
– Fire is in holds.	Answer			

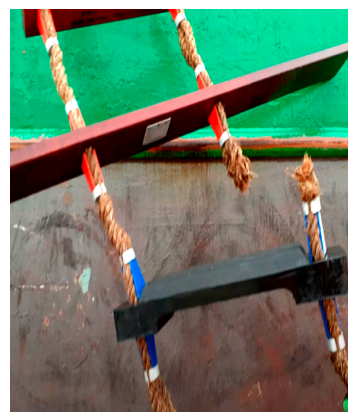

Рис. 1

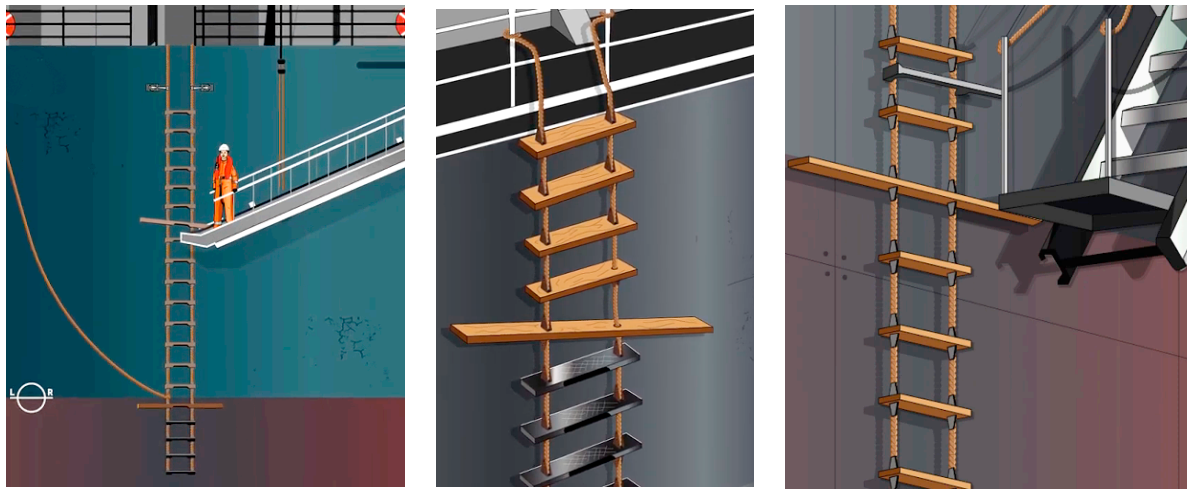

Рис. 2

з подальшими інструкціями щодо їх усунення (наприклад, «Give clear instructions to rectify the deficiencies using the SMCP»).

Викладання SMCP має носити систематичний характер, так само, як і їх повторення. Саме повторення вже вивченого матеріалу, особливо із застосування стандартних фраз спілкування на морі, є тією прогалиною, з якою стикається більшість освітніх установ. Перш за все це пов'язано з недостатньою кількістю годин, виділених на вивчення SMCP у навчальних програмах з морської англійської мови, а тим паче на їх повторення. Одним із варіантів виходу з даної ситуації є періодичне відведення початку заняття, а саме етапу «Engage», на вправи вільного спілкування типу «guided role play» або «free role play». Крім того, ефективними є письмові вправи з самостійної роботи вдома на трансформацію діалогу або ситуації з інструкціями / порадами, представленими у форматі розмовної англійської мови, у стандартизовану комунікацію із залученням SMCP (табл. 3).

Таблиця 3

Non-Standardized Communication	Standardized Maritime Communication
"May I enter fairway?" "You may enter fairway." "You should anchor in anchorage B 3."	"QUESTION. Is it permitted to enter fairway?" "ANSWER. It is permitted to enter fairway." "ADVICE. Anchor in anchorage B 3."

Для закріплення трансформовані розмови можуть бути відтворені студентами у закритих та відкритих парах на початку наступного заняття.

Висновки. Вивчення SMCP на заняттях з морської англійської мови потребує детального підходу з їх відбору та систематизації, модифікації навчальних планів під вимоги Міжнародних організацій та конвенцій. Стандартні фрази спілкування на морі є важливою навчальною потребою, якій

має відводитись достатньо часу на закріплення та періодичне повторення, адже SMCP компетенція є невід'ємною складовою професійно-орієнтованої комунікативної компетенції майбутніх морських фахівців. Викладання SMCP має проводитись на засадах комунікативного підходу, не обмежуватися лише частиною заняття, супроводжуватися вправами для формування навиків чіткої вимови фрази, змістовно і контекстуально правильного її відтворення, навиків вільного спілкування і вживання SMCP за різними сценаріями чи темами. Перспективами подальшого дослідження є ґрунтовний аналіз і розробка шляхів поточного й підсумкового контролю рівня сформованості SMCP компетенції у майбутніх морських фахівців як за допомогою цифрових освітніх середовищ, так і у форматі «живого спілкування».

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Standard Maritime Communication Phrases. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Standard_Marine_Communication_Phrases#External_links
2. IMO Standard Marine Communication Phrases. London : IMO Publishing, 2002. 116 p.
3. Trenkner P. Refreshing memories – the IMO Standard Marine Communication Phrases. *IMLA 17th International Maritime English Conference (IMEC 17) Marseille, France (2005)*. https://www.researchgate.net/publication/258046313_Refreshing_Memories_-_the_IMO_Standard_Marine_Communication_Phrases
4. Díaz Pérez J.M. IMO Standard Marine Communication Phrases and teaching their use in the Vessel Traffic Services context. *Proceedings of the 3rd International Congress on Maritime Innovations and Research (Bilbao: Universidad del País Vasco)*. 2002. P. 649–658.
5. Pritchard B. On Some Issues in the Standardization of Maritime English – Pedagogical Implications. *Proceedings of International Seminar on Maritime English*. 2002. P. 52–68.
6. Bocanegra-Valle A. SECMA tool: new software for standard maritime English teaching. *Proceedings*

of the 12th Conference of the European Association of Specific Purposes (AELFE). 2014. P. 143–154.

7. Кудрявцева В. Ф., Швецова І. В. Стандартні фрази для спілкування на морі як навчальна потреба. *Педагогічні науки*. 2019. Вип. LXXXVIII. С. 104–109.

8. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers 1978, as amended in 1995 and 1997 (STCW Convention). London : International Maritime Organization (IMO), 2001. 346 p.

9. Özenir M. Integrating SMCP competency into Maritime English curriculum. *Proceedings of IMEC-30*. 2018. P. 1–7.

10. Satler T., Jurkovic V. Solving maritime communication challenges with Digimar: A practical approach. *Conference: The 10th International Conference on Maritime Transport (MT'2024)*. (PDF) Solving maritime communication challenges with Digimar: A practical approach (researchgate.net)

11. Мороз О. Особливості професійно-мовленнєвої діяльності морських спеціалістів. *Педагогічні науки*. 2020. Вип. 93. С. 100–104.

12. Brooks B. To enhance the operational performance and effectiveness of VTS through the adoption of common phraseology and procedures for VTS communications. IALA Workshop on Common Phraseology and Procedures for VTS Communications (Denpasar, Bali, 20–24 February 2017). https://www.researchgate.net/publication/314183773_SMCP_and_Language_Training_for_VTS_-_presentation_to_IALA_Workshop_on_Common_Phaseology_and_Procedures_for_VTS_Communications

13. Costa N., Lundh M., MacKinnon S. Non-technical communication factors at the Vessel Traffic Services. *Cognition, Technology & Work [online]*. 2018. Vol. 20. P. 63–72.

14. María-Araceli Losey-León. Facing New Changes in the Maritime English Curriculum: Tasks' Design towards the Acquisition of the Standard Marine Communication Phrases. *Conference: 2nd. International Congress on Maritime Technological Innovations and Research At: Cádiz (Spain, 2000)*. https://www.researchgate.net/publication/263227685_Facing_New_Changes_in_the_Maritime_English_Curriculum_Tasks'_Design_towards_the_Acquisition_of_the_Standard_Marine_Communication_Phrases

15. Фролова О. О. Integrating Standard Marine Communication Phrases into Maritime English Course. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. Вип. 68. Т. 2. С. 212–215.

16. Thayniath S. An introduction to syllabus design. *Language in India*. <http://www.languageinindia.com/jan2017/shabanasyllabusdesign.pdf>

17. IMO Model Course 3.17. Maritime English. London : International Maritime Organization, 2015. 228 p.